

Biskopens visitasforedrag etter visitas i Lødingen

5. – 9. november 2025

Foredraget utgjør sammen med programmet biskopens rapport fra visitasen.

Sør-Hålogaland bispedømmes strategi fram mot 2030 er styrende for biskopens fokus under visitasen. De fleste av overskriftene i foredraget viser til strategiens satsings- og utviklingsområder.

Innledning

«Kirken den er et gammelt hus, står om enn tårnene faller». Denne velkjente gamle salmestrofen har vært nesten i overkant aktuell for menigheten her i Vestbygd de siste to årene. Når jeg velger å sitere denne salmen i dag er det ikke først og fremst ment som et vittig poeng rundt det faktum at tårnhjelmen til denne kirka står på bakken. Jeg mener heller å understreke hva som var Grundtvigs egentlige budskap da han skrev salmen. Det kommer tydelig fram i tredje verset: «Vi er Guds hus og kirke nu, bygget av levende stener». Kirka er riktignok noen bygninger (med eller uten tårn) men minst like viktig er menneskene som utgjør Guds kirke på jord.

Etter måneder med planlegging har vi de siste dagene hatt gleden av å gjennomføre visitas i Lødingen disse fine novemberdagene!

I samarbeid med prostens sokneprest og kirkeverge laget et variert program som har gitt oss et innblikk i mye av menighetens virksomhet. I forkant mottok vi også en oversiktlig og informativ visitasinnberetning som var svært nyttig i vår forberedelse til visitasen.

Og noe av det vi har fått oppleve er nettopp at kirka er synlig til stede både i form av kirkebygg og av mennesker som bygger fellesskap med Gud og hverandre.

Tusen takk for lærerike og innholdsrike visitasdager i Lødingen! Vi har møtt mange fine folk, sett mye og lært mye. Å møte mennesker der de er – i barnehage, skole, på sykehjemmet, på kirkekontoret, i kirkerommet og på

Frivilligsentralen – viser hva kirka i Lødingen betyr for lokalsamfunnet. Rammevilkårene er krevende. Lødingen kommune står på ROBEK-lista, med stram økonomistyring – det preger også kirka. Likevel har vi møtt et engasjert menighetsråd og en motivert stab som løser mye med få hender. Dette lover godt.

Visitasen har bekreftet inntrykket: Med få ressurser skaper dere mye – for andre. Det er et tydelig diakonalt nærvær, et kirkerom som er åpent og imøtekommande, og et samarbeid med kommune, skole og frivillighet som gagnar mange.

Biskopens følge på visitasen har foruten biskop Svein Valle vært prost Fredrik Øverland og rådgiver Omar Aardal. Sokneprest Thomas Kristensen har deltatt gjennom hele programmet mens kirkeverge Frits Pettersen og menighetsrådsleder Torunn Rinø har deltatt gjennom det meste av programmet. Øvrige ansatte har også fulgt hver sine deler av programmet. Disse er kantor Christoffer Briggs, kirketjener Jan-Petter Naustvik.

Det virker å være en forholdsvis stabil stab av ansatte medarbeidere som hver på sine områder bidrar til at kirka kan fylle sine funksjoner i lokalsamfunnet.

Staben består av sokneprest (100 % – Thomas Kristensen), kirkeverge (100 % – Frits Pettersen), kantor (100 % – Christopher Briggs, hvorav 25 % ved kulturskolen) og kirketjener (50 % – Jan-Petter Naustvik).

Kontorene ligger i rådhuset («Kirkekontoret»), med gode møtefasiliteter – men med noen praktiske utfordringer knyttet til ventilasjon/oppvarming som kommunen arbeider med. Menighetsråd og fellesråd møtes jevnlig, og samarbeidsklimaet er preget av tillit og handlekraft.

Kommunen har krevende økonomi. Tilskudd og driftsrammer er stramme, og prioriteringer må gjøres. Likevel opplever kirka god dialog med kommunens administrasjon og politiske ledelse. Det jobbes langsiktig med bærekraftig drift, nødvendig vedlikehold og nøktern utvikling. Kirkelig fellesråds tjenesteytingsavtale med kommunen sikrer fleksibel drift og god utnyttelse av lokale ressurser.

Kirkebygg

Lødingen kirke fra 1897 er et av tettstedets fremste landemerker. Kirka framstår i hovedsak som godt ivaretatt med gjennomførte forbedringer over de siste 10-15 årene (bl.a. varmepumper, renovering av tårn, nytt flygel). Selve kirkerommet er et godt lokale for gudstjenester, kirkelige handlinger, konserter og andre kulturelle arrangementer. Kirkestua er godt egnet for kirkecaffe, rådsmøter og mindre samlinger.

Vestbygd kirke fra 1885 er listeført som et kulturminne av nasjonal verdi. Som følge av råteskader måtte tårnhjelmen tas ned for ca. 2 år siden. Etter at denne ble utbedret og fikk ny kobbertekking har det dessverre tatt lang tid å få en avklaring på metode for remontering av tårnhjelmen. Fra biskopens side ble det nylig gitt endelig godkjenning som vi håper kan bidra til at saken blir løst innen rimelig tid. At kirken har stått uten tårnhjelm i to år har nok vært både en belastning og en sorg for staben og lokalbefolkningen. Heldigvis har denne kirka helt klart også andre kvaliteter som fortsatt er intakte til tross for at tårnet står på bakken. Her vil jeg særlig nevne den unike og vakre altertavla som plasserer Jesus direkte inn i vår nordnorske virkelighet. Denne altertavla kom på plass i 1965. Det betyr at vi kan gratulere menigheten med dobbelt jubileum i år: kirka er 140 år og altertavle er 60 år.

Her er også ei smakfullt og hensiktsmessig innredet kirkestue som gir rom for kirkecaffe og mindre samlinger.

For øvrig arbeides det med å få på plass en oppvarming som gir bedre energiøkonomi. Dette håndteres planmessig i dialog med relevante myndigheter.

Siden Vestbygd kirke er listeført innfrir den kriteriene for å søke tilskudd fra Kirkebevaringsfondet.

Minnelund ved Lødingen gamle kirkegård er delvis etablert; videre utvikling planlegges når økonomien tillater.

Frivillighet

Frivilligheten er en del av kirkens karakter. Det er et uløselig bånd mellom frivillig innsats og kirkelig engasjement. Derfor er ikke frivillighet i kirken først og fremst opptatt av det vi skal få gjort, men av det felles løftet vi gjør som menighet og medtroende. Det er godt beskrevet i visitasinnberetningen som et løfte mot 2030: Være en kirkefamilie der alle lemmer bærer hverandre.

Vi har sett et engasjert menighetsråd hvor alle bidrar og ønsker det beste for menigheten. Vi ser også at det er ønskelig med tekstlesere og medliturger på gudstjenester.

Utfordringsbildet:

Rekrutteringen kan være sårbar når få bærer mye. Nøkkelpersoner trenger avlastning og nye hender må inn.

Mulighetsbilde og utvikling:

Korte kurs og kvelder for frivillige; synlig takkekultur og årlig feiring av frivilligheten.

Gi ungdom reelt ansvar (lys/lyd/foto/sosiale medier).

Barn og unge

Barnehagebesøkene gjorde inntrykk: prest og kantor leverte et varmt og aldersnært opplegg, og kirka opplever åpen dør i både barnehage og skole. På skolene både i Lødingen og Vestbygd møtte biskopen nysgjerrige og reflekterte elever som stilte gode spørsmål og var nysgjerrige. Det er tydelig tillit mellom kirke og oppvekstsektor i Lødingen.

Slik konfirmantarbeidet er beskrevet i visitasinnberetningen så virker det gjennomtenkt og tilpasset de rådende ressurser. Vi er glad for at dere har søkt og fått innvilget midler fra Sør-Hålogaland bispedømme slik at konfirmantene får delta på høstfestival i Bodø.

Utfordringsbildet:

Demografi og geografi skaper utfordringer. Lange avstander mellom Lødingen sentrum og Vestbygd påvirker rekruttering og oppmøte, særlig til konfirmasjon. Konfirmantkullene varierer i størrelse noe som utfordrer ressursbruken i forhold ansattes strukturering av dette arbeidet. Vi skulle nok ønsket oss en tydeligere strategi for frivilligheten knyttet til dette arbeidet og vil utfordre menighetsrådet til å vurdere hvordan dette kan tilrettelegges for.

Mulighetsbilde og utvikling:

Vurdere muligheter for et kontinuerlig arbeid blant barn og unge (klubb eller lignende)

Fortsette samarbeid med skole/barnehage, og vurdere å utvikle det videre med temadager om for eksempel sorg/omsorg, livsmestring, etikk.

Under andakten på sykehjemmet fikk vi gleden av å oppleve et barnekor under ledelse av kantoren. Utforsk gjerne videre kor/unge sangere i samspill med kulturskolen og kantor.

Gudstjeneste

Lødingen er en klassisk folkekirkemenighet med trofast kjerne og høy gjennomsnittsalder. Det er etablert gjestfrihet og kirkekaffe-kultur. «Åpen kirke» ved anløp av skip med turister har vært en suksess – mange finner veien innom for lystenning, stillhet og samtale.

Gudstjeneste på søndag kl. 11. er under noe press. Samtidig er det en forpliktelse vi har overfor det samfunnet vi er satt til å betjene. Derfor finansierer kommunen denne delen av virksomheten over sitt budsjett. Samtidig ser vi behov for at menigheten, og ulike grupper i menigheten, har godt av et mer variert gudstjenestetilbud. Vi vil derfor utfordre til å variere noe på form og tidspunkt, og i samråd med prost få dette som forordnede gudstjenester.

Utfordringsbildet:

Det er behov for variasjon i form og tidspunkt, slik at flere målgrupper inkluderes.

Mulighetsbilde og utvikling:

Varier liturgisk form: for eksempel kort hverdagsmesse, kveldsmesse, musikkandakt, «Taizé-kveld».

Ta vare på suksesshistorier som utegudstjenesten i Kvannkjosen. Fortsett med det som fungerer!

Hold jevn rytme i Vestbygda, også med enkle andakter når prestedtilgangen er presset.

Bruk lokale ressurser: tekstlesere, kor/solister, unge medtjenere (lys/lyd/foto).

Utforsk «nærkirkelige» samlinger i grendehus/brygge – med forbønn.

Forsoning

Forsoningsarbeidet er et av våre satsingsområder. Det er viktig fordi vi som kirke har en forpliktelse som springer ut av vårt bidrag til den omfattende fornorskingen som var i vårt område. Bispedømmerådet har nylig vedtatt å opprette et eget prosjekt med tittelen «Oppfølging av Sannhet og forsoning i Sør-Hålogaland bispedømme fra 2025». Prostene får en sentral rolle i dette arbeidet som vil bidra til å sette dette enda tydeligere på kartet.

Her i området har det vært, og er fortsatt, tydelig samisk tilstedeværelse. Det er viktig at dette gjenspeiler seg i kirkens gudstjenesteliv. Først og fremst ved å bruke de vedtatte samiske språkmarkører i alle gudstjenester.

Utfordringsbildet:

Behov for å konkretisere lokal oppfølging av Sannhets- og forsoningsarbeidet og synliggjøre samisk språk/kultur i gudstjenesteliv og undervisning.

Mulighetsbilde og utvikling:

Marker samiske merkedager; bruk samiske liturgiske ledd og musikk der det passer.

Inviter lokale ressurspersoner til å dele historie og kultur – i trosopplæring og gudstjeneste.

Kommunikasjon

Menigheten har et klart ønske om og vilje til å kommunisere med befolkningen og medlemmene våre. Det er fint å se at man har tatt i bruk «skjerikirken.no» for alle arrangementer. Viktig at dette digitale verktøyet er tatt i bruk, og å se mulighetene som ligger i det.

Vi er glad for at det er på trappene et samarbeid med kommunen om mulighet for kunngjøring på kommunens digitale informasjonsskjermer. I tillegg til informasjon ved oppslag på aktuelle steder, hjemmesider og sosiale medier vil dette ytterligere gi nødvendig informasjon til befolkningen.

Mulighetsbilde og utvikling:

Styrk synlighet i digitale kanaler med enkle «Hva skjer?»-plakater og månedlig oversikt.

Bruk kommunale infoskjermer, skolenes kanaler og frivillighetens nettverk for å nå bredere ut.

Planlegg kampanjer rundt Allehelgen, Jul og Påske – og mål rekkevidde/respons.

Omsorg for skaperverket

Lødingen er en kystkommune, og en vakker kommune. Gjennom konfirmantarbeidet og i øvrige samlinger er det viktig å påpeke ansvaret vi har for naturen. Med så lang kystlinje vil det være mye plast og annet som

skylles opp fra sjøen. Det kan være en idé at menigheten deltar på for eksempel strandryddeaksjoner.

Flott å høre at det har vært gjort en ekstra innsats av frivillige i opprydding rundt Vestbygd kirke.

Status og muligheter:

Vurder enkle klimatiltak i bygg (energi/varme).

Utegudstjenester og naturpilegrimsvandringar som del av trosopplæring og fellesskap.

Kultur og åpen kirke

Musikkandakter i begge kirker, historiekvelder i samarbeid med historielag, og åpen kirke som kultur- og besøksmål. Selv om cruiseanløp kan endres, er erfaringene med «åpen kirke» verdifulle og kan videreføres i sesong.

Videre arbeid:

Bygg bro til kulturliv (kor, skole, kulturskole). La unge sangere få scene i gudstjenesten.

Hold kirkedørene oftere åpne i sesong, med frivillige kirkeverter og enkel programskisse.

Staben i Lødingen – få ressurser, stor virkning

Visitasen har tydeliggjort en stab som bærer mye, klokt og varmt – for andre. Her er noen observasjoner og løft å takke for:

Soknepresten: tydelig pastoral ledelse, nærvær i sorg og glede, solid trosopplæring og god dialog med skole og barnehage.

Kirkevergen: trygg økonomi- og personalforvaltning, struktur på drift og vedlikehold, og god relasjon til kommunen. Sterk faglig kompetanse innen bygg og anlegg.

Kantoren: høy faglighet, inkluderende kirkemusikk, samarbeid med kulturskole og åpne dører for unge stemmer.

Kirketjeneren: et kirkerom som oppleves trygt, varmt og verdig – med stor fleksibilitet ved arrangementer.

Frivillige og rådsmedlemmer: kirkeverter, tekstlesere, dugnadsfolk og kaffekokere – uten dere stopper fellesskapet opp.

Summen av dette er mer enn stillingsprosentene skulle tilsi. Dere skaper tilgjengelighet, tilhørighet og troverdighet – med få hender, men stor virkning. Det gir håp for framtida og mot til å stå i hverdagens oppgaver. Takk for innsatsen!

Avslutning

Sør-Hålogaland vil være en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke. Lødingen viser at dette er mulig – også når rammene er stramme. Fortsett å spørre: Hva kan vi gjøre for folk – akkurat her, akkurat nå? Det er mennesker det handler om. Tusen takk for gjestfriheten, innsatsen og hjertet dere legger i tjenesten. Lykke til videre!

Utfordringer:

Rekruttering og organisering av frivillige (menighetsrådets ansvar).

Barn/unge kontinuerlig arbeid (klubb eller lignende).

Ta i bruk kommunens info-skjermer, være synlig.

Øve seg videre i bruk av planverktøyet «kirka vår».

Forsoning: tydelige samiske språkmarkører, markering av 6. februar, delta i prosjekt «Sannhet og forsoning i Sør-Hålogaland bispedømme fra 2025» (i samråd med prost)